

Anna Watoła

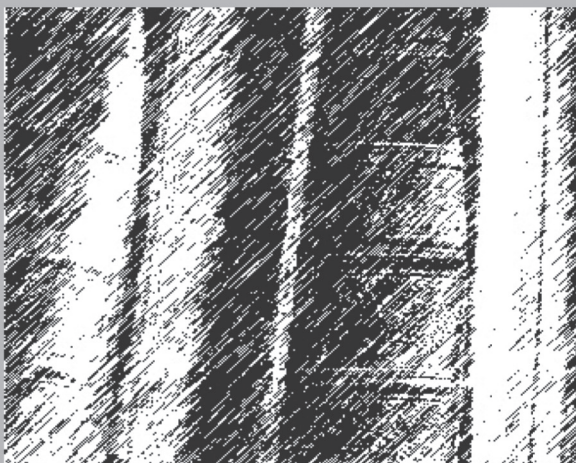
"Rzeczywistość, perswazyjność, falsyfikacja w optyce wychowania i edukacji", Red. M. Kisiel i T. Huk, Katowice, 2009 : [recenzja]

Chowanna 1, 333-336

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

*Rzeczywistość, perswazyjność, falsyfikacja
w optyce wychowania i edukacji*
Red. M. Kisiel i T. Huk
Katowice, Oficyna Wydawnicza Waclaw Walasek
2009, ss. 342,
ISBN 978-83-60743-19-5

Publikacja *Rzeczywistość, perswazyjność, falsyfikacja w optyce wychowania i edukacji*, wydana pod redakcją naukową Mirosława Kisiele i Tomasza Huka, stanowi syntezę współczesnych sposobów ujmowania pedagogiki. Zaprezentowany w niej został szeroki zakres obszarów dotyczących wielu istotnych aspektów życia społecznego, wśród których wiodącą rolę odgrywa edukacja.

Opracowanie składa się z pięciu rozdziałów, które poprzedza wstęp Redaktorów publikacji. Tytuły rozdziałów odzwierciedlają zakres i tematykę poszczególnych tekstów. Rozdziały zatytułowano:

Rozdział pierwszy: Rzeczywistość kulturowa a perswazyjność przekazów medialnych.

Rozdział drugi: Szkoła środowiskiem wyjaśniania świata ludzi i przedmiotów — optyka nauczycielska.

Rozdział trzeci: Szkoła środowiskiem wyjaśniania świata ludzi i przedmiotów — wymiar wspomagania dziecka.

Rozdział czwarty: Tworzenie i twórczość jako substancja nowej rzeczywistości społecznej.

Rozdział piąty: Przestrzenie inności, czyli dotrzeć, zrozumieć i ujawnić potencjalność kreacji jednostki nietypowej.

Całość opracowania zamyka notka o 36 Autorach, którzy wywodzą się z różnych ośrodków akademickich z Polski, ze Słowacji i z Republiki Czeskiej.

W pracy poruszono wiele ważnych kwestii dotyczących współczesnego społeczeństwa, życia grup i jednostek, w którym media odgrywają obecnie jedną z głównych ról. W tym kontekście zwrócono uwagę na charakter wyznawanych współcześnie ludzkich wartości związanych ściśle z nieustannym dążeniem do posiadania określonych dóbr materialnych, co przejawia się w zachowaniach i postawach kulturowych jednostek. Owe dążenia oraz silny wpływ mediów na funkcjonowanie współczesnego człowieka powodują, iż umiejętność korzystania ze sztuki perswazji w wielu dziedzinach naszego życia staje się właściwie koniecznością, by móc osiągnąć zamierzony cel w niemalże każdej z nich. Rozważania wokół problemów współczesnego społeczeństwa nierozzerwalnie wiążą się z wieloma zagadnieniami dotyczącymi nie tylko mediów, ale i z zagadnieniami związanymi z szeroko rozumianym pojęciem kompetencji w zakresie funkcjonowania w świecie mediów; nieustanne nabywanie kompetencji staje się powinnością i koniecznością dla przedstawicieli wielu zawodów, ale w szczególnej mierze dla współczesnego nauczyciela.

Środowisko komunikacji społecznej stanowi obecnie globalna sieć internetowa, to w niej dokonuje się aktywność komunikacyjna jednostek. W publikacji poruszono istotną kwestię różnych kompetencji komunikacyjnych, niezbędnych do funkcjonowania dziecka wśród rówieśników i dorosłych. Konieczne więc staje się wprowadzanie dzieci już od najmłodszych lat w rzeczywistość społeczeństwa informacyjnego. Autor jednego z artykułów skupia się na aktywności uczniów klas pierwszych zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej w uczeniu się arytmetyki z komputerowym wspomaganiami i bez komputera. Zwraca uwagę na potrzebę rozwijania umiejętności wykorzystywania mediów w wielu obszarach edukacyjnych. Wobec problemów współczesności, w dobie tak zaawansowanego procesu ekspansji mediów na codzienne życie jednostek i konieczności ciągłego zdobywania kompetencji w zakresie funkcjonowania w obecnym świecie nie należy zapominać o problemie dalszej edukacji nauczycieli.

Jeden z artykułów zamieszczonych w publikacji poświęcono właśnie tej kwestii. Naświetlono potrzebę, ale i możliwości zwiększenia przygotowania zawodowego nauczycieli w zakresie tak intensywnie zmieniających się warunków życia społecznego, które między innymi stwarza Unia Europejska krajom członkowskim. W pracy zaprezentowano też inne aspekty poszerzania kompetencji nauczycieli, nie tylko w zakresie mediów, ale również nieco zaniedbanych obszarów aktywności i zaintereso-

sowań człowieka. Między innymi przedstawiono wyniki badań prowadzonych wśród uczniów klasy szóstej szkoły podstawowej, dotyczące zainteresowań młodego pokolenia muzyką barokową. W świecie zawładniętym przez media coraz częściej spotykamy się ze zjawiskiem rozluźnienia więzi rodzinnych, narastają problemy związane ze złym stanem zdrowia fizycznego i psychicznego jednostek. W publikacji zwraca się uwagę na konieczność zapobiegania tym zjawiskom, akcentując fakt, iż szczególną formą służącą wzmocnieniu więzi rodzinnych i przyczyniającą się do poprawy stanu zdrowia, szczególnie psychicznego, jest muzyka i aktywny odpoczynek. Podkreślono również znaczenie wycieczki szkolnej w procesie kształcenia, gdyż sprzyja ona procesom świadomego i aktywnego zdobywania przez uczniów wiedzy i umiejętności. Zdiagnozowano i opisano możliwości wspierania i rozwoju zdolności poznawczych dzieci znajdujących się na etapie edukacji wczesnoszkolnej oraz przedstawiono sposoby projektowania okazji edukacyjnych jako skutecznej metody nauczania, zgodnego z założeniami kształcenia zintegrowanego. Prezentowana publikacja wskazuje również na potrzebę nabywania kompetencji nauczyciela jako terapeuty, obeznanego w prawidłach dotyczących percepcji słuchowej dzieci w wieku przedszkolnym, wyznaczono zakres tej percepcji i przytoczono różnorodne ćwiczenia służące jej rozwojowi. Nie pominięto również ważnego problemu gotowości szkolnej i związanego z nią rozwoju społeczno-emocjonalnego dziecka. Zwrócono tu uwagę na szczególną rolę nauczyciela edukacji przedszkolnej, którego zadaniem jest rozpoznawanie zaburzeń emocjonalnych u dzieci; podejmowanie odpowiednich działań, a do spełniania tej roli konieczne jest posiadanie gruntownej wiedzy i umiejętności w tym zakresie. Jeden z artykułów poświęcono problemowi dysleksji rozwojowej u dzieci; przedstawiono cenne wskazówki pomocne w radzeniu sobie z trudnościami szkolnymi i wychowawczymi dotkniętych nią dzieci. Scharakteryzowano też pewne bariery psychiczne utrudniające proces uczenia się oraz przedstawiono interesujące i nowatorskie dane dotyczące wykorzystania dogoterapii w pracy z dzieckiem.

W publikacji zwraca się uwagę Czytelnika na problematykę szkoły jako środowiska, w którym nauczyciel otrzymuje zadanie wyjaśniania dzieciom świata ludzi i przedmiotów, bycia twórcą i współtwórcą procesu poznawania otaczającej rzeczywistości i podkreśla istotne braki w zakresie kompetencji niezbędnych do jego wypełnienia. Nie zapomniano również o istotnej kwestii autoedukacji, wynikającej z założeń podmiotowości potrzebie samooceny i autokreacji oraz ściśle związanym z nią pojęciu twórczości nie tylko w szkole, gdzie zaistniała potrzeba gruntownego przygotowania nauczycieli w zakresie stosowania w praktyce nowej wiedzy o uczeniu się, ale i w innych instytucjach. Podkreślono bowiem zależność pomiędzy nasileniem zjawiska wypalenia zawodowego a poczuciem

możliwości wykorzystania swoich twórczych możliwości w pracy; zwrócono uwagę nie tylko na to, w jaki sposób twórcze działanie człowieka wpływa na efekt jego pracy, ale również na to, iż charakter środowiska pracy ma znaczenie dla rozwoju twórczych postaw pracowników.

W społeczeństwie globalnym coraz częściej spotykamy się z potrzebą zdobywania wiedzy i kompetencji w zakresie funkcjonowania odmiennych kultur, ale i z potrzebą poszerzania kompetencji w zakresie własnej kultury narodowej i regionalnej. Praca zawiera treści z zakresu wykorzystania folkloru w edukacji muzycznej, podejmuje również zagadnienia dotyczące edukacji regionalnej w wychowaniu, wskazując na niebagatelną rolę treści regionalnych w kształtowaniu postawy patriotycznej dziecka.

Prezentowana praca zbiorowa stanowi obszerne i wartościowe źródło wiedzy zarówno dla nauczycieli, pedagogów, jak i dla studentów kierunków pedagogicznych i społecznych w ogóle. Poruszane w niej zagadnienia dotyczące wychowania i edukacji przedstawione zostały w sposób interesujący, wieloaspektowy i skłaniający do dalszych refleksji. Treści prezentowane w publikacji oparte są na badaniach i doświadczeniach oraz przemyśleniach nie tylko naukowców polskich, ale również naukowców ze Słowacji i z Republiki Czeskiej. Praca stwarza Czytelnikowi możliwość dostrzeżenia istotnych problemów, z którymi boryka się współczesne społeczeństwo, i zrozumienia potrzeby nabywania kompetencji w zakresie radzenia sobie z tymi problemami w codziennej rzeczywistości edukacyjnej. Zawiera też szereg interesujących propozycji, wskazówek i inspiracji pomocnych w projektowaniu oraz podejmowaniu skutecznych działań.

Anna Watóła